A°. 1825. N°. 103.

# ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 30. Augustus.

## PARYS, den 25. Augustus.

Een ministerieel blad meldt heden het volgende:

» De generaal *Bessières* (die in der tijd het geloofsleger mede heeft aangevoerd) heeft den 16. dezer Madrid heimelijk verlaten, met oogmerk, om zich aan het hoofd te stellen van eenige partijgangers en den koning van Spanje te bevrijden uit de gevangenschap, waarin hij door het ministerie gehouden wordt. Den 17. vernam men, dat drie kompagnien van het regement van Santiago, gekantonneerd te Jétafé, met [illegible] den weg naar Brihuéga waren ingeslagen.

» Uit de ontvangene berigten blijkt, dat *Bessières* zich, in naam des konings, voor Brihuéga heeft vertoond, en, na de koninklijke vrijwilligers dier stad, ten getale van 50, in oogenschouw te hebben genomen, liet hij hen de wapenen afleggen, waarvan hij zich met een honderdtal partijgangers, die hem volgen, meester maakte.

» Wat aanbelangt de drie kompagnien van het regement van Santiago, deze meenden in naam den konings te marcheren onder de bevelen van hunnen luitenant-kolonel *Gomès*, doch zij zijn, zoodra men haar het ware oogmerk mededeelde, tot derzelver pligt wedergekeerd.

» *Bessières* heeft zich te Brihuéga niet opgehouden. Men denkt, dat hij zich naar Aragon zal begeven, in de hoop aldaar aanhangers te vinden. Maar allerwege zijn bevelen uitgevaardigd. Men gelooft, dat hij spoedig zal zijn in hechtenis genomen. Overigens wordt hij door twee kolonnen voetvolk en ruiterij, sterk ongeveer 3000 man, met vier stukken geschut, achtervolgd.

» De generaal Graaf *van Spanje*, heeft het bevel over deze troepen.

» Wij meenen het dekreet van Z. Kath. Majesteit, opzigtens dit onderwerp, woordelijk te moeten mededeelen:

» De schandelijke opstand, welke te Jétafé heeft plaats gehad, en veroorzaakt is door de desertie van twee officieren van het eerste regement ruiterij van linie van Santiago, die zes paarden en even zoo veel soldaten hebben medegevoerd, wier voorbeeld is gevolgd door drie geheele kompagnien van hetzelfde korps, welke zich te Jétafé in garnisoen bevonden, heeft mijne hoogste aandacht tot zich getrokken, en mijne koninklijke ziel overtuigd van de noodzakelijkheid, om krachtdadige maatregelen te nemen, ten einde de openbare veiligheid en de rust mijner welbeminde onderdanen te verzekeren. Wat dus ook het voorwendsel zij van dezen opstand, welke middelen ook gebezigd zijn, om de troepen te verleiden, zoo moeten toch de schuldigen voorbeeldelijk worden gestraft. Met dit oogmerk heb ik vastgesteld hetgeen volgt:

Art. 1. Indien op het eerste bevel van de generaals, bevelhebbers en officieren mijner troepen, de oproerigen zich niet op discretie overgeven, zullen zij allen over de kling worden gejaagd.

Art. 2. Allen, die zich met de oproerlingen vereenigd en gemeene zaak met hen gemaakt hebben, zullen met den dood gestraft worden.

Art. 3. Den oproerlingen, die met de wapens in de hand gevangen worden genomen, zal alleen zoo veel tijd worden toegestaan, als noodig is, zich te bereiden om als christenen te kunnen sterven.

Art. 4. Alle personen, militairen of anderen, die op andere plaatsen zich insgelijks aan de misdaad van oproer schuldig maken, zullen even als in de voorgaande artikelen is vermeld, worden gestraft.

Art. 5. De serjanten, korporaals en soldaten, die hunne oproerige bevelhebbers en officieren overleveren, zullen kwijtschelding erlangen.

Gij zult zorgen dat het tegenwoordig decreet worde uitgevoerd, gedrukt, afgekondigd en zoodanig worde verspreid, dat ieder een er kennis van drage.

Te Saint Il de Fonse, den 17. Augustus 1825.

A. D. Miguel Ibarrola.

» Onze laatste berigten zijn gedagteekend uit Madrid, van den 20. Alles was in die hoofdstad rustig."

— De koning van Spanje maakt zich, volgens tijdingen uit Madrid, gereed, om eene bedevaart naar het klooster van Paular te doen.

— Het gouvernement van Peru heeft een besluit genomen, ten einde den invoer van alle Spaansche goederen te weren. Ingevoerd wordende, door welk schip ook, zullen dezelve geconfiskeerd worden.

## BRUSSEL, den 27. Augustus.

Z. M. heeft den 14. dezer genomen het volgende besluit:

Op het rapport van Onzen minister van binnenlandsche zaken, van 2 Julij laatstleden, No. 92, waaruit blijkt, dat sommige ouders hunne kinderen buiten 's lands zenden, ten einde in de *humaniora* onderwezen te worden; overwegende, dat er gegronde vrees bestaat, dat zij op eenige dier buitenlandsche scholen beginselen opdoen, die aan Onze vaderlandsche instellingen en aan de gevoelens der Nederlanders vreemd en daarmede strijdig zijn; en willende de nadeelen afweren, welke daaruit voor de Nederlandsche jeugd en voor den staat zouden kunnen geboren worden; gezien het rapport van den directeur-generaal voor de zaken van den roomsch-katholijken eeredienst, van den 26. Julij ll., No. 14; alsmede het nader rapport van Onzen minister van binnenlandsche zaken, van den 6. Augustus 1825, litt. FF. 2.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Geene Nederlandsche jonge lieden, die, na den 1. October aanstaande, buiten 's lands de *humaniora* hebben geleerd, zullen mogen worden toegelaten tot eene van Onze hooge scholen, of tot het *collegium philosophicum*, bij ons besluit van den 14. Junij ll., [*Staatsblad*, No. 56], opgerigt.

2. Ten einde de uitvoering van dit verbod te verzekeren, zullen de Nederlandsche jonge lieden, die, volgens de bepalingen van het reglement op het hooger onderwijs, door een bevoegd senaats-bestuur binnen het rijk niet zijn bekwaam verklaard om tot de akademische lessen te worden toegelaten, en die derhalve een examen bij de faculteit van letteren moeten afleggen, alvorens als studenten te kunnen ingeschreven worden; van nu voortaan tot dit examen niet worden toegelaten, dan op vertoon der noodige getuigschriften van hunne leeraren, en op de verklaring van den burgemeester van derzelver woonplaats, waaruit zal behooren te blijken, dat zij aldaar het onderwijs in de oude talen, en in de beginselen der wetenschappen, gedurende eenige jaren, onafgebroken bij voornoemde leeraren hebben genoten.

Deze getuigschriften zullen bij den senaat van iedere hooge school bewaard worden.

3. De Nederlandsche jonge lieden, die, na den 1. October aanstaande, de *humaniora* buiten 's lands mogten hebben geleerd, of zij, die hunne akademische of theologische studien buiten 's lands mogten hebben gedaan, zullen door Ons tot geene ambten benoemd, noch tot het bekleeden van geestelijke bedieningen toegelaten worden.

# Mengelwerk.

## DA COSTIAANSCHE KONINGSLIEFDE.

In het verfoeijelijk leugen-, laster- en oproerschrift, hetwelk de beruchte Mr. J. DA COSTA heeft kunnen goedvinden uit te geven, onder den titel van *Geestelijke Wapenkreet*, zegt deze voorvechter van het *Obscurantisme*, pag. 22, dat elk, die » met de geestelijke wapenrusting is be» kleed (waarvan hij zelf pretendeert, den generaalsrok te dragen) » den » Koning eert, en, in *Nederland* bovenal, het regerende stamhuis lief » heeft."

Waarin moet die liefde blijken? Wij meenen, onder anderen, in eerbied voor den Koning, bij ons spreken of schrijven over hem, en in het ter harte nemen van alles wat dienen kan, om des volks goed vertrouwen op des Konings verstand en hart, beginselen en bedoelingen te versterken, en hetzelve alzoo te disponeren, om hem, uit toegenegenheid, en niet als uit dwang, te gehoorzamen. Maar wat moet men nu van DA COSTA's koningsliefde houden, wanneer men ziet, dat hij in zijn geschrift juist het tegendeel doet? En dat hij dit doet, mogen onze lezers zien uit hetgeen wij zullen laten volgen.

Achter den wapenkreet, namelijk, staat een vers van DA COSTA, waarin hij, onder anderen, aan *Nederland* de belofte doet, dat er een einde staat te komen aan den droevigen staat der kerk; waarbij hij verder, ten aanzien van den Koning, belooft:

» *Uw Nassaus zullen* WEDER *blaken*
« *Van ijver voor uw tempeldaken*,
» *En Sion's voedsterheeren zijn*."

En aan het slot:

» *Nog éénmaal, ja! zal 's Herders stem*
» *Ons Neêrlands lammrenrei regeeren*,
» *Wij* WÊER *de Oranjehelden eeren*,
» *Als trouwste wachters onder hem*."

Indien dit *zal* plaats hebben in de *toekomst*; zoo moet dit tegenwoordig geene plaats hebben: en alzoo zegt de Heer DA COSTA hier met ronde woorden, dat » onze Nassaus *thans geenszins* van ijver blaken » voor onze tempeldaken," *geenszins* » voedsterheeren van Sion zijn," en dat wij *tegenwoordig* onze » Oranjehelden" NIET kunnen eeren » als » trouwste wachters onder den oppersten Herder."

Voor het oog van het verbaasde *Nederland* treedt de Heer DA COSTA op met zoo zware beschuldiging tegen den Koning, wien hij zegt *lief te hebben*. Wat zal *huichelarij* heeten, zoo deze betuiging dien naam niet draagt? Hij beschuldigt weldenkende Leeraren, die van de vordering der verlichting voorzigtig gebruik maken ter eere van den besten godsdienst, van huichelarij en laster. Zij alle mogen zich troosten nu zij zien, hoe *huichelachtig* DA COSTA handelt, en hoe ZELFS DE PERSOON DES KONINGS tegen *zijnen laster* niet beveiligd is! Hij ontziet zich niet, Leeraren van den godsdienst, die in stilte hunne pligten vervullen; naar hun geweten zich kwijten; in hunne gemeenten het voorbeeld geven van vrede en gehoorzaamheid, en alles doen, wat in hun vermogen is, om te bevorderen wat tot den vrede en de stichting dient; hij beschuldigt deze Leeraars, dat zij *oproermakers* zijn. Maar wie is *oproermaker*, zoo hij het niet is, die *zijnen Koning*, *door welken God hem regeert*, *voor het oog des volks*, *ten toon stelt*, *als die te kort komt in deszelfs verpligtingen omtrent de kerk?* Is dat dan het middel, om vrede te bewaren in *Nederland*, en de harten der onderdanen te bevestigen in het vertrouwen op den Koning? En, indien hier juist eene tegengestelde strekking bestaat; wat naam verdient dan DA COSTA?

Gelukkig intusschen achten wij *Nederland*, dat het in dergelijke taal niet anders herkennen kan, dan het volledige bewijs der waarheid van DA COSTA's streng *Dordtregtsinnige* betuiging, dat hij » in zich zelven » niet anders is dan — ZOENS." Onder de leden van het Huis van *Oranje*, is toch onze Koning degeen, die het meest, en in de beste beteekenis van het woord, *voedsterheer* en *beschermer van Neerlands Sion mag heeten*." Hij toch vond, bij zijne komst tot het bestuur des Lands, de gesteldheid der Hervormde kerk zoodanig, dat, uit de voortduring daarvan, hare ontbinding, binnen korten tijd, voortvloeijen moest. De Leeraars van den godsdienst waren, sedert geruimen tijd, slechts voor een derde, en dan nog tragelijk betaald; de gemeenten misten veelal de fondsen, waaruit zij deze betaling konden vinden; die dezelve bezaten, waren in regtmatige vreeze, dat zij dezelve eerlang zouden zien wegrooven door een gewetenloos bestuur, hetwelk op het plegen van dien roof reeds ernstig dacht. Waren *vele* Leeraren alzoo bijna zonder brood; *alle* in het vooruitzigt van derzelver sobere bezolding nog voor een groot gedeelte, in het vervolg, te zullen moeten missen; de kerk zelve had hierdoor het uitzigt, van binnen kort, geheel van Leeraren te zullen worden beroofd, omdat ook de Leeraar *brood* noodig heeft, om te leven, en de post van Leeraar geen brood meer scheen te zullen geven. — Kerkgebouwen, zonder fondsen, stonden aan het verval overgegeven, en dreigden op vele plaatsen in te storten, en, binnen weinige jaren, moest op vele plaatsen het geval bestaan, dat men geen bedehuis meer had, om in te samen te komen. — In deze gesteldheid van zaken, nam WILLEM I. het bestuur op, en een van zijne *allereerste* besluiten maakte een einde aan dezen gevaarlijken toestand der kerk, door het lot der Predikanten te verzekeren, en alzoo de kerk te bewaren voor het groote ongeluk, hetwelk haar zoude getroffen hebben door gebrek aan Leeraars van het Evangelie. Aan alle

voorslagen, welke sedert aan den Koning zijn gedaan, om het beoefenen der Godgeleerde Wetenschappen min kostbaar te maken en aanlokkelijk te doen worden, heeft de Koning gehoor gegeven, en het is ten gevolge van Hoogstdeszelfs wijze maatregelen, dat thans het aantal van Studenten in de Godgeleerdheid op onze Hoogescholen eene hoogte heeft bereikt, van welke in de laatste 60 of 70 jaren geen voorbeeld bestaat. — Zoo veel de Staat van 's Lands schatkist gedoogde is er gezorgd, en wordt er nog gedurig gezorgd voor de verbetering van het bestaan der Predikanten: en honderdduizende guldens zijn besteed, om den toestand der kerkgebouwen in de behoeftige gemeenten te verbeteren. In één woord: het is door des Konings goeden wil alleen, dat de Hervormde Kerk van *Nederland* is gered van het bederf, hetwelk voor haar onvermijdelijk scheen. Dit is eene daadzaak, welke alleen drieste onkunde of snoode ondankbaarheid loochenen kan: en welk eenen hoogen trap van onbeschaamdheid moet dan niet de man bereikt hebben, die over zulk eenen Koning spreken kan, zoo als DA COSTA over Hoogstdenzelven spreekt!

Men vraagt zich, hoe zulks mogelijk is? en of het dan den heer DA COSTA volstrekt aan waarheidsliefde ontbreekt? Het komt ons zoo voor: en wij zouden niet weten, hoe den man te verdedigen. Alleen eenige *verschooning* is er voor hem te vinden, in de meer en meer waarschijnelijk wordende onderstelling, dat hij, gelijk het meer gaat, op één punt — VOLSLAGEN KRANKZINNIG IS, en alzoo NIET WEET, WAT HY ZEGT OF SCHRYFT.

Moesten wij hem houden voor iemand, die bij zijne zinnen is, zoo ware het bij ons uitgemaakt, dat hij een *strafwaardige oproerprediker* is. Of is *hij* zulks niet, die den vrede in Kerk en Staat poogt te verstooren, en die daartoe geene middelen, welke hij aanwenden kan, onbeproefd laat? En is het niet aldus, dat DA COSTA handelt? Het bewijs ligt voor ons in het ellendige oproerschrift, boven genoemd. Wat is het anders dan oproer stooken, wanneer men achterdocht verwekt en te wapen roept tegen elk, die naar licht en overtuiging het goede bevordert? Is dat het welzijn van Vaderland en Koning bevorderen, wanneer men spreekt van »in stilte zuchten en weenen over »het verval van Kerk en Staat (1)," van Predikanten, die »op de »Predikstoelen plooijen (2)," van huurlingen en valsche Profeten, die »het gezegende Bijbelwoord binden of vervalschen, door nieuwe (op »zijn best genomen gantsch onnuttige) vertalingen, vergiftige en Jezui»tische aanteekeningen of *uitgaven* (zoo het heeten moet) naar de *be»hoeften des tijds* (3)" van verderfelijke Maatschappijen en Genoot»schappen, die onder den naam van *zedelijke verbetering* de kracht »der Evangelische Heiligmaking wegnemen, en onder den naam van »*algemeen nut* alle standen gelijkelijk rampzalig maken en ontschriste»nen willen (4)." Is dat den pligt der *liefde* betrachten; wanneer men aldus de *bedoelingen* van duizenden zijner medemenschen op het schandelijkst bekladt, en maatschappijen belegt en belastert, wier geschriften de bewijzen zijn van het tegendeel van hetgene hier onbeschaamdelijk wordt beweerd? Is het vrede bevorderen, of is het oproer stooken, wanneer men der ligtgeloovige menigte poogt wijs te maken, dat hier »in den boezem zelf der Christelijke Kerk CHRISTUS »ontkleed wordt van zijne goddelijke waardigheden en hoedanigheden?" (5) Is dat geen oproer prediken, wanneer men de verdraagzaamheid veroordeelt, en alle, die andere gevoelens koesteren dan DA COSTA en consorten, als ketters wil veroordeeld en buiten de kerkgemeenschap gesloten wil hebben?

Kortom: het bewijs is hier voorhanden, zoo volledig als men het maar kan verlangen, dat de factie van DA COSTA het er op toelegt, om den vrede te stooren in de kerk en, met dezen, den vrede in den staat: en elk, die het wel meent met Koning, Vaderland en Kerk ziet nu ook, welke de vijanden zijn, voor welke hij zich te wachten heeft.

Gelukkig achten wij *Nederland*, dat het zulke ellendelingen weet te onderscheiden, en derzelver snoode oproerkreeten met stille verachting weet te beantwoorden. DA COSTA schelde en tiere, en liege en lastere; hij schreeuwe zich heesch en schor — gehoor zal hij niet vinden. Het licht zal steeds hooger rijzen. Vrede zal in Kerk en Staat blijven heerschen. Koning en onderdaan zal zich in denzelven verheugen: en aan DA COSTA zal het loon ten deel vallen, wat steeds leugenaars, lasteraars en rustverstoorders getrokken hebben, t. w. — *schande* en *verachting!* †.

## OVER TRIPOLITZA, ARGOS EN NAPOLI DI ROMANIA.

Beschouwden wij in een voorgaand artikel het zuidelijk gedeelte van *Morea* of den *Peloponnesus*, het toenmalige oorlogstooneel, tusschen Grieken en Turken; thans is dit tooneel meer noordelijk verplaatst, en het is in het dal van *Tripolitza*, dat de vraag over de heerschappij der beschaving of barbaarschheid in het Vaderland van ARISTOMENES en LEONIDAS moet worden beslist. Beschouwen wij aldus achtervolgens dit dal, en de andere meer noordwaarts gelegene steden, die reeds het oorlogstooneel voor hare muren gezien, of daarvan de ijsselijkheden ondervonden hebben.

De stad *Tripolitza*, die, volgens POUQUEVILLE, uit de overblijfselen van *Megalopolis*, *Tegea*, *Mantinee* en *Pallantium* (?), bestaat, ligt eigenlijk niet op den grond van eene dier steden, doch het naast bij het oude *Tegea*, in het midden eener vlakte of vallei, die weder het middelpunt van het oude *Arcadiën* is, ingesloten tusschen de bergen *Boreas* ten zuiden, *Parthenius* ten oosten, (boven welke de trotsche *Taygetus* zijne besneeuwde kruin verheft en een heerlijk gezigt oplevert) *Artemisius* ten noorden en *Menalus* of *Roïno* ten westen. De stad ligt naast aan laatstgenoemden berg, zij heeft een' steenen muur, in 1771, na den eersten Griekschen opstand, door de Albaneezen, welke dien dempten, opgeworpen; misschien is zij naderhand nog wel meer versterkt geworden. Zij heeft zes poorten, ten noorden naar *Calavrita*, die eerst over het oude *Mantinee* geleidt, ten oosten naar *Naupli* of *Napoli di Romania*, welke men de gouden poort noemt, en waarop voorheen de Turksche halve maan prijkte, de poort naar *Misitre* (over *Tegea*) naar het zuidoosten, naar *Londari* of *Navarino* ten zuiden, en eene andere, die alleen in velden of bosschen uitloopt. Het paleis van den Pacha was ten noordoosten, het kasteel ten zuidwesten, de *bazar* of marktplaats in het midden. De geheele omtrek der muren was niet bebouwd. Men vond er, onder de Turksche Regering, vijf of zes Grieksche kerken, en vier groote moskeen, die sedert de verovering ook wel in kerken zullen veranderd zijn. De stad had des zomers overvloed van bergwater, en daarenboven heeft elk huis nog een' put, waarvan echter het water slecht is. Het midden der straten zijn goten, waarheen alles van weerszijden afhelt, zoodat hetzelve verschrikkelijk morsig moest wezen. Deze stad was de hoofdstad van den *Peloponnesus* onder de Turksche Regering, en de zetel van den Pacha. Zoo vond haar de Reiziger POUQUEVILLE, als gevangene der Turken, in 1798. Zij was toen eenigzins weder opgekomen van het onheil, dat haar in 1770 getroffen had, toen deze stad, met het overige van den *Peloponnesus*, op aanhitsing der Russen, was opgestaan tegen den Sultan. De opstand werd echter toen spoedig gedempt; de Albanezen drongen in het schiereiland, verwoestten alles te vuur en te zwaard, en deden te *Tripolitza* alleen drie duizend hoofden vallen. Men vond in 1798 nog peramiden van doodshoofden, door de Barbaren bij die gelegenheid opgestapeld, en ook een zoogenoemd *kerkhof der Russen*, want eenige uit die Natie waren de Grieken te hulp gekomen. In 1821 werd de stad door de Grieken stormenderhand veroverd, en alle de Turken, die zich aan den moord der gijzelaars hadden schuldig gemaakt, over de kling gejaagd. Thans is zij door IBRAHIM-Pacha bezet, maar eerst door de Grieken, althans gedeeltelijk, in brand gestoken.

Waarschijnlijk heeft IBRAHIM-Pacha, om in deze vallei door te dringen, denzelfden weg (uit het zuiden) gevolgd, als POUQUEVILLE en zijne medegevangenen, namelijk uit de Messenische vlakte, waar hij *Calamatta* (zie ons voorgaand artikel) bezet en verwoest had, langs den *Panusus*, tusschen de gebergten *Ithane*, *Lyceus* en *Taygetus*, heen door de bergengte *Hermæum*, die uit *Messenie* naar *Arcadien*, of het gebied van *Megalopolis*, voert. Dezelve geleidt over vrij hooge bergen in het dal van *Londari*, (*Leuktra* van den *Peloponnesus*) zijnde vijf uren lang en nog geen uur breed, waarin, behalve het *Hermæum* ten zuidwesten, ook de bergengte naar *Lakonie*, waarin de *Eurotes* ontspringt, ten oosten uitkomt. Om van hier in de vallei van *Tripolitza* te komen, moet men weder, door eene naauwe bergengte, tusschen ijzingwekkende afgronden, den berg *Boreas* of *Chelmos* over. Het zijn waarschijnlijk deze engten, te zeer door den Pacha verwaarloosd, waarin de Grieken eene bezetting geworpen, en dus den landvoogd van zijne gemeenschap met *Modon* en *Navarino* hebben beroofd; indien die niet weder door de landing van den Kapudan-Pacha hersteld wordt. Van hier daalt men dan neder, over een moeras, 't welk door de beroemde rivier *Alpheus* gevormd wordt, en bereikt *Tripolitza*.

De weg, dien de Pacha zal ingeslagen zijn, om zijne veroveringen naar den kant van *Napoli di Romania*, de tegenwoordige Grieksche hoofdstad van den *Peloponnesus*, voort te zetten, is ook door POUQUEVILLE beschreven, en zoo wel door hem als door andere Fransche gevangenen bewandeld. Men laat het puin van *Oud-Mantinee*, in den regentijd een moeras, ter linker hand achter zich liggen, gaat langs eenen schoonen weg tusschen vruchtbare korenvelden of grasvlakten over den berg *Artemisius*, alsdan door eene vallei van drie vierde uurs breed tusschen de bergen *Artemisius* en *Parthenius* heen. Allengs wordt de weg naauwer en naauwer, eindelijk heeft men de hoogte bereikt, en ziet alsdan eenen weg, in het gebergte uitgehouwen, bij wijze van trappen, langs welke men nederdaalt in het oude landschap *Argolis*. De berg is namelijk loodregt, en zou zonder dit werk niet op of af te klimmen zijn. Waarschijnlijk behoort dit stoute werk aan de oudheid, en was misschien de *Troclos* van PAUSANIAS. Men komt alsdan in de vallei van het vrij groote vlek *Aglacambor*, waaruit eene bergengte naar het land der *Mainoten* of *Laconie* leidt. Weldra gaat men over twee, in den zomer drooge rivieren, en ziet de zee, aan welke het dorp *Lerna* of *Mylos* (de molens) gebouwd is; wordende aldus naar eenige molens genoemd, die zich daar bevinden. Het bestaat uit niet meer dan dertig huizen, die in eene linie aan den berg *Pontinus* liggen, en op de zee uitziet. Niet verre van hier is de poel *Lerna*, het verblijf der waterslang, die HERKULES doodde. Hier was ook het tooneel der zegepraal van Griekschen moed en volharding op de groote overmagt dier Egyptische waterslang, welke ter kwader ure den gewijden grond der vrijheid bezoedeld heeft. Moge er een nieuwe HERKULES opstaan, die dit monster den kop verplet!

Van *Lerna* kan men *Argos* zien. De tegenwoordige stad van dien naam heeft nog een uur in den omtrek, maar is zeer slecht bebouwd, vol tuinen en woeste gronden. Zij had in 1798 10,000 inwoners, waarvan drievierde Grieken waren, de overige Turken. Ook deze plaats is thans door den woesten IBRAHIM bij zijnen aftogt aan de vlammen opgeofferd. Ten oosten der stad loopt de oude *Inachus*, thans *Planitza*. Anderhalf uur van *Argos*, ten noordoosten, is het aloude *Mijcene*, waarheen men over den *Inachus* en het dorp *St. Georges* komt. Alle deze namen wekken *klassieke* herinneringen uit de oudste tijden op. Doch deze plaatsen laat men alle ten noorden liggen, wanneer men zich van *Lerna* naar *Naupli* (*Napoli di Romania*) begeeft. Men trekt de rivier *Eresinus* over eene hoogte voorbij, die de inwoners voor het oude *Nauplium* verklaren, doch POUQUEVILLE voor *Tirijns* houdt. Als dan steekt men in anderhalf uur de golf over naar *Naupli*.

Deze belangrijke stad en vesting is gebouwd op een klein schiereiland, gehecht aan het oude *Argolis*. Van de landzijde wordt dit schiereiland door een' naakten berg beschermd, tusschen welke en de zee een naauwe weg geleidt. *Naupli* ligt ten zuiden aan den voet der steile rots *Palanude*, op welke het kasteel gebouwd is, waarin voorheen geen Christen komen mogt. Deze rots is loodregt naar het oosten, zuiden en noorden, en alleen naar het westen toegankelijk; doch hier bevindt zich een gedeelte der stad, rotsen, muurwerk en kruis-batterijen. Van de stad tot de hoogte der vesting is een goed kwartieruur gaans ver. De haven is goed en geschikt voor den koophandel. Niet veraf zijn de koop- en schatrijke eilanden, *Hydra* en *Spezzia*, door de stoutste en magtigste Grieksche zeevaarders bewoond. Er was voorheen te *Naupli* een Pacha, doch van dien van *Tripolitza* afhankelijk. Deze stad, met hare natuurlijke voordeelen, paste dus allezins tot den zetel der Grieksche centrale Regering, die in staat is hier een beleg uit te houden, hetwelk, zoo lang zij meesteres der zee en van *Hydra* en *Spezzia* is, voor haar niet zeer te duchten moet wezen.

## HET KOUDE BAD.

(*Vervolg en Slot*, *zie No.* 100.)

Met korte woorden willen wij den lezer de uitwerkselen trachten voor te houden, door het koude bad op het menschelijke ligchaam teweeg gebragt:

De *koude*, op het menschelijke ligchaam aangebragt, trekt het spiervleesch zamen, door, als een krachtiger prikkel, op de zenuwen der spierbundels te werken, terwijl zij tevens de vloeibare deelen verdikt. Bevindt zich nu de mensch in koud water, dan bewerkt, gevolgelijk, de koude eene vernaauwing en sluiting der tallooze openingen, die de opperhuid bezit, en doet dien ten gevolge alle uitwaseming en zweet ophouden. Eene gelijke zamentrekking en spanning ondergaan de vlak onder de huid gelegene bloedvaten, en wordt langs dezen weg de massa van in de uitwendige deelen des ligchaams omloopende bloed- en watervochten naar binnen gedreven. De aderen der ingewanden, alsmede de grootere inwendige bloedvoerende vaten, worden sterker met bloed gevuld; het bloed stroomt naar het hart in ruimere mate. Op het oogenblik, dat de bader uit het bad treedt, kan het hart zich met verhoogde kracht van zijnen buitengewonen last ontdoen, vermits de prikkel der koude ophield te werken; en, daar de onder de huid gelegene spieren door de zamentrekking harer vezelen versterkt, en de levenswerkzaam-

(1) *Wapenkreet* p. 4. (2) Ald. p. 7. (3) Ald. p. 8. (4) Ald. p. 8. (5) Ald. p. 11.

heid der zenuwen in de huid, door den prikkel der koude, even magtig verhoogd geworden zijn, zoo wordt de massa van vochten, welke in het bad naar de innerlijke deelen werd voortgestuwd, nu, bij den uitgang uit hetzelve, met vermeerderde kracht wederom uit dezen naar de oppervlakte des ligchaams voortgedreven, hetgeen eene vermeerderde uitwaseming moet ten gevolge hebben. Heeft de bader een sponsachtig, tot overtollig zweeten geneigd ligchaamsgestel, zoo brengt het koude bad het afmattende zweet, door zamentrekking der zweetgaten, binnen de palen terug eener heilzame uitwaseming. Is de badende persoon, in tegendeel, vast van veselbouw, te zeer *sanguinisch*, zijn vochten-omloop te traag, zijne uitwaseming te schaarsch, dan bevordert het koude bad de verrigtingen des huidstelsels. Daar, derhalve, door de regelmatig versterkte huiduitwaseming zoo menige ziektestof uit het ligchaam verwijderd en in het bad de spieren versterkt en de levenswerkzaamheid der zenuwen verhoogd wordt, ten gevolge waarvan nu ook de zoo belangrijke omloop van vochten na het bad vrij en onverlet zijnen gang gaat: — zoo gevoelt zich ook de mensch nimmer krachtvoller, nooit in zijne ledematen ligter en luchtiger, nooit meer tot eenigen ziels- of ligchaams-arbeid beter gestemd, dan na, op de doelmatigste wijs, een koud bad te hebben genomen. Het koude bad is en blijft daarom, vooral voor den Noordelijken Duitscher en Nederlander, een zeker voorbehoedmiddel tegen eene menigte ziekten, aan deszelfs min gunstig klimaat zoo bij voorkeur eigen.

Edoch, naar gelang eenig middel rijker is aan vermogens, in die zelfde mate behoort men er zich met meerdere omzigtigheid van te bedienen. In het koude water worden de in den buitensten omtrek des ligchaams omloopende vochten naar de inwendige deelen voortgedreven, en langs dezen weg dus de hersenen, de longen, en de buiksingewanden des te sterker met bloed gevuld, naar mate den mensch langer in het koude water vertoefde. Uiterst gevaarlijk is het dan ook, wanneer jonge lieden gansche kwartieruren in zulk een bad blijven; beroerte, bloedspuwing, bloedbraking kunnen daarvan de plotselijke gevolgen zijn. De koude verdikt de vloeibare vochten, en uit dien hoofde kan een te lang aanhoudend verblijf in het koude bad niet minder verstoppingen in het bloed en de vochten der ingewanden in het algemeen veroorzaken, maar vooral ook verstoppingen der longen en lever in het bijzonder na zich slepen, die dan maar al te vaak in ongeneesselijke verettering en tering overgaan. Niet minder gevaarlijk is het, wanneer jongelingen, door de hitte des jaarsaizoens of de uitspattingen des vorigen nachts verhit, soms zelfs in zweet drijvende, zich in het koude water werpen, of wel in het eerste uur na den middagmaaltijd of het avondeten, met eene volle maag, baden: hersen-, long-, maag- en lever-ontstekingen kunnen, behalve de bereids opgesomde ziekten, de jammerlijke gevolgen worden van eene zoo vermetele en onbedachtzame handelwijs.

De geschikste tijd van den dag, ten gebruike van het koude bad, is het tweede uur na het ontwaken in den ochtend. Is de mensch door den nachtelijken slaap verkwikt, dan loopt het bloed rustig door de aderen; dan is er geen aandrang van bloed naar het hoofd; dan zijn maag en darmkanaal nog niet uitgezet: in zulk eenen toestand kan derhalve de prikkel des kouden waters geene verstoppingen in de ingewanden of kleinere inwendige vaten te weeg brengen, en, daar de zoo weldadige nachtelijke uitwaseming der huid juist op dien tijd heeft opgehouden, zoo is ook dan derzelver onderdrukking niet te duchten. Maar ook des avonds, ten minste drie tot vier uren na den middagmaaltijd, wanneer de spijsverteering is afgeloopen, kan, in het zomersche jaargetij, voor het ondergaan der verkwikkende avond-zon, in het door de heete stralen, welke zij gedurende den loop van den dag in den vloed wierp, aangenaam verwarmde rivierwater, laat zich met vrucht baden. De mindere koude werkt nu wel minder hevig op het ligchaam en de uitwerkselen zijn, in gelijken graad, minder krachtig, dan bij het koudere ochtendbad; maar des te grooter is de verkwikking, welke het door de beslommeringen van het dagwerk afgematte ligchaam ontwaart, wanneer hij de ontspanning gevoelt, die in de liefelijke koelte des waters de hitte en overspanning tempert, hem voorbereidende tot eenen zachten en rustigen slaap.

De gang naar de badplaats moet in eene ligte beweging geschieden; hij moet bestaan in eene langzame wandeling, ter voorkoming van elke sterkere aandrift des bloeds.

Bij het bad gekomen, neemt de bader eene groote spons, waarmede, gelijk met ten minste een paar handdoeken, gewapend, hij aldaar behoort te verschijnen. Na zich ontkleed te hebben, plaatst hij zich aan den oever der rivier, of in de badkamer voor de gevulde badkuip. Hij laat de spons vol water trekken, legt die boven op het hoofd, en drukt haar daarop uit. Andermaal doopt hij de spons in het water, houdt die tegen de borst, en ontlast haar op nieuw tegen dit deel. Ten derden male vult hij haar ter begieting der schouderen, en, eindelijk, ter bevochtiging van het beneden lijf, of hij werpt zich, na even met de handen hoofd en borst te hebben nat gemaakt, plotseling, hals over hoofd in den stroom. In het eerste geval stijgt hij, na de voorloopige plaatselijke begietingen, in het water of de badkuip; hier schept hij het water met de handen, begiet zich nogmaals het hoofd, de borst, de schouderen, de armen, den buik, de beenen; deze deelen tevens wasschende en wrijvende. Na op deze wijze het geheele ligchaam te hebben afgewasschen, vertoeft hij hoogstens nog vijf minuten in het water, stijgt vervolgens uit het bad, en droogt en wrijft zich het gansche ligchaam met de doeken af. Langer in het koude bad te verwijlen is, om reeds aangetogene redenen, nadeelig of altoos gevaarlijk, terwijl men, daarentegen, de gezegde bewerking, des verkiezende, een paarmaal daags kan herhalen.

Na het ochtend-bad drinkt men, zich weder aangekleed hebbende, een paar koppen koffij of chokolade met beschuit of brood, of neemt een steviger ontbijt van wit vleesch, zachte eijeren, of iets dergelijks, met een glas goeden wijn, na alvorens eene sterkere, doch niet vermoeijende, wandeling volbragt te hebben. Ook na het zomer-avondbad voegt eene wandeling, welke nogtans voor het vallen des avonds dient te zijn volbragt en door geene verdere blootstelling aan de bij ons te lande meestal koelere avondlucht moet achtervolgd worden, terwijl een ligt avondmaal mag worden genoten.

Alle plotselijke overgangen zijn voor de gezondheid schadelijk, en het is om deze reden, dat ook de eerste baden, welke in den aanvang des zomersaizoens genomen worden, niet al te koud mogen zijn. Heeft men zich daarentegen naderhand met de koude meer gemeenzaam gemaakt, dan vindt men het bad te aangenamer, naar mate het water kouder is. Zoo kan de gezonde bewoner der noordelijkere streken den gaunschen zomer door dagelijks koud baden, daardoor zijn ligchaam verharden, en alle ziekten trotseren leeren, waaraan zijn guur en wisselvallig klimaat hem blootstelt.

Geheel iets anders intusschen is het, zich als *gezond* mensch door het koude bad tegen ziekten te willen beveiligen, en, als *lijder* in het koude bad een geneesmiddel te zoeken. In het laatste geval toch kan het koude bad nut, maar ook nadeel aanbrengen en zelfs levensgevaarlijke toevallen doen geboren worden; in dit laatste geval dan behoort ook de lijder steeds den raad zijns Geneesheers in te nemen. Lieden, wien, bij de onbeduidendste beweging, het bloed sterk naar het hoofd dringt; lieden, die aan herhaalde vaak hevige neusbloedingen lijden; allen, die eene zwakke borst hebben; allen, die aan borstvlies-, long- en lever-ontstekingen leden; *hypochondristen*, *hysterische* vrouwen, *hæmorrhoïdarii* — deze allen mogen niet anders, als onder de leiding van eenen wel ervarenen Arts het koude bad gebruiken. Leidt en ondersteunt de Geneesheer in zoodanige gevallen, door inwendige geneesmiddelen, de werking der koude; neemt hij daarbij het ligchaamsgestel in het bijzonder in aanmerking, dan zal wel niet ligt eenig in de Apotheken vervaardigd *recipe* in staat zijn het *koude bad* te vervangen.

Mogen deze *wenken*, nopens het doelmatige gebruik des *kouden bads*, en wel inzonderheid van het *vlietend stroomwater*, ten nutte van den *gezonden* mensch, die zijn ligchaam versterken wil en verharden, niet te vergeefs zijn gegeven: moge elk Burger, wien de gezondheid en bloei des opkomenden geslachts ter harte gaat, ook niet aarzelen, elke onderneming te ondersteunen, welke, in het belang der bad-inrigtingen, door de Bestierderen van Stad of Land of Gewest mogten worden beproefd, en, daarentegen, elk Bestuur, hetwelk wezenlijk doordrongen is van de zucht tot de ware natuurlijke welvaart zijner onderhoorigen, iedere poging aanmoedigen en schragen, te dien einde door bijzondere personen in het werk gesteld!

Reeds vloeit een steeds toenemend getal lijders en zwakken naar de Vaderlandsche kust en zoekt herstelling en krachten in de golvende Noordzee; aldra verheft zich, onder de bescherming van een verlicht Bestuur, een deftig en gemakkelijk Badhuis aan *Scheveningen*'s duinen: overwonnen zijn meerendeels de vooroordeelen van den ouden Noord-Nederlander tegen het zoo heilzame Bad; meer en meer wint de, op menschnatuurkundige gronden gebouwde, waarheid veld, dat zielsreinheid zich gaarne aan zuiverheid en kracht des ligchaams paren wil, en dat menig zedelijk kwaad zijnen grond heeft in verzwakking, verweekelijking, ligchaamsverouachtzaming en morsige vadzigheid! Welaan dan, Landgenooten, die uwe oevers besproeid ziet door den zilveren Rijn, de goudgele Waal, de trotschelijk naar zee spoedende groengraauwe Maas, dat de verkwikkende koelte van derzelver wateren u niet langer onthouden blijve; dat ge u niet zelve versteekt van eene weldaad, u zoo ruimschoots, en als ware het ter vergoeding van uw ongunstig klimaat, aangeboden. Bouwt vlottende huizen op den sterkte bevattenden stroom, reinigt er uw ligchaam, verhoogt er uwe krachten, verhardt er uwe leden, en, met een gereinigd ligchaam, met verhoogde kracht, met verharde leden, zal uw geest tevens winnen in aanleg tot hoogere en edelere genietingen, den Nederlander waardig!

---

ARNHEM, den 30. Augustus.

Het water is hoog in den Rijn aan de paal:

Den 29. Aug. 2 El 0 Palm 5 Duim; gewassen 0 D. gevallen 20 D
Den 30. dito 1 El 9 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 15 D

---

Getrouwd:

G. J. VERBURGT
en
A. E. GYSE.

ZUTPHEN,
den 24. Augustus 1825.

---

Getrouwd:

*P. ARRIENS*,
Weduwnaar van Vrouwe A. G. TACK
en
*G. A.* BARONNESSE *VAN ECK*.

Op den Huize GYSBEEK bij *Velp*,
den 27. Augustus 1825.

---

Heden beviel mijne geliefde Echtgenoote, *S. HOEUFFT*, zeer voorspoedig van twee welgeschapene DOCHTERS.

ZUTPHEN,
den 24. Augustus 1825.

J. J. VAN VOORST,
*Predikant.*

---

*Huis* WARNSBORN, bij *Arnhem*, den 25. Augustus 1825.

Heden verloste alhier van een ZOON, de Hoog Welgeboren Vrouwe *C. R. C. FLAMENT*, geliefde Huisvrouw van Mr. *J. N. W. A.* BARON *VAN HUGENPOTH TOT AERDT*, Advokaat en Notaris te Arnhem.

---

Heden nacht, ten *twee* ure, overleed, na eene hevige ziekte van slechts vijf dagen, de Heer *SIMON HENDRIX*, *Lid der Kamer van Koophandel en Fabrieken* binnen deze Stad, in den ouderdom van zeven en vijftig Jaren.

MIDDELBURG,
den 24. Augustus 1825.

---

† † † § § § BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad Nijkerk presenteren, op Donderdag, den 1. September 1825, des middags ten *twaalf* ure, op de Zaal van het Raadhuis te Nijkerk, aan den minstaannemenden, in het openbaar aanbesteden:

*Het Verlichten van de Stads Straten, Kaai en Haven, gedurende den Jare 1826.*

De Condition van Aanbesteding liggen ter Secretarie ter visie.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
E. G. ARDESCH.
Ter ordonnantie,
J. FREZIE, *Secret.*

† † † † † § De ONTVANGER der DOMEINEN, te Vollenhoven, als daartoe geauthoriseerd door den Administrateur der Domeinen in het *eerste* ressort, zal, na de eerste helft der maand September 1825, ten overstaan van een der Leden van het Plaatselijk Bestuur, in het openbaar aanbesteden:

*Het herstellen van het weggespoelde gedeelte van den Gietheornschen Weg, nabij de Herberg* de Blaauwe Hand, *onder Wanneperveen.*

Zullende het Bestek en Conditien dezer aanbesteding *acht* dagen te voren ter lezing liggen, ten Kantore van genoemden Ontvanger, ter Griffie van het Provinciale Gouvernement in Overijssel, en aan het Bureau van gemelden Administrateur te Arnhem, gelijk mede te Werkendam in *'s Lands Welvaren*, te Hardinxveld in *de Drie Snoeken* en te Gorinchem in *den Hooiwagen*.

Vollenhoven, den 23. Augustus 1825.

De Ontvanger voornoemd,
TROULJA.

## A A N B E S T E D I N G.

De HOOGE DYKSTOEL des Ambts *Overbetuwe* is voornemens op Dingsdag den *zesden* September 1825 des voormiddags ten *tien* ure, ten huize van Mejufvrouw de Wed. *A. CRYNEN*, te *Lent*, aan den minst aannemenden publiek te besteden:

1. *Het verzwaren van een vak Dijks onder* Gent, *even boven den* Munnikhof.
2. *Het leveren van ongeveer* zes honderd *vimmen Rijswaarden of willigen Hout, met de daarbij vereischt wordende Palen.*
3. *Het leggen van eene Bleeslaag ter lengte van 300 ellen langs den Buitenteen van een vak Schaardijk onder* Gent, *even boven den* Munnikhof *voornoemd.*

Van welk een en ander de konditien van aanbesteding *zes* dagen te voren ter visie zullen leggen ten huize voornoemd, als mede van den kribbaas, *H. HENDRIKS*, te *Hulhuizen*, door wien tevens omtrent het eerste en laatste perceel op Zaturdag en Maandag den 3. en 5. September de noodige aanwijzing op de plaatsen zelve zal worden gedaan.

ZEG HET VOORT.

Mr. *J. NYHOFF*, Notaris te Arnhem, *qq.*, is van meening, op Maandag den 12. September 1825, des morgens ten tien ure, en volgende dagen, ten Huize van Mejufvrouw de Weduwe van wijlen den Heer Predikant *E. J. POST*, in de Koningstraat te Arnhem, over te gaan tot den Publieken Erfhuiswijzen Verkoop van een zeer Netten en wel Geconserveerden INBOEDEL, bestaande in allerhande soorten van MEUBELS en MEUBLAIRE GOEDEREN, Mahonijhouten en andere TAFELS, STOELEN, KISTEN, KASTEN, KABINETTEN, COMMODES, LEDIKANTEN met Behangsel, VLOERKLEEDEN en TAPETEN, KAGCHELS en HAARDEN met toebehoor, KOPER-, TIN-, BLIK-, PORCELEIN-, AARDE- en GLASWERK, BEDDEN en BEDDENGOED, eene partij BLOEMEN in POTTEN, en hetgeen verder, ten dage dienende, zal worden voorgebragt. Zullende tevens voor Afbraak worden Geveild eene Gemetselde BLOEMENKAST, met deszelfs Glasramen en verder Houtwerk, staande in den Tuin van gezegde Huis. — De Goederen zijn des Vrijdags en Zaturdags den 9. en 10. September te voren, van des morgens *tien* tot des namiddags *drie* ure, voor een iegelijk te zien.

De Notaris Mr. *J. BUSGERS*, te Arnhem, zal op Donderdag den 29. September 1825, des avonds ten 6 uren, in het Logement *den Vergulden Arend*, binnen Arnhem, publiek op hoogen doen inzetten, en veertien dagen daarna, zijnde den 13. October, bij toeslag verkoopen:

Een hecht, sterk en wel doortimmerd HUIS en ERVE, waarin sedert vele jaren met veel succes een Manufactuur-handel is geëxerceerd, en thans nog wordt uitgeoefend, en hetwelk voorts tot allerlei affaires zeer geschikt is, bestaande uit verscheidene BENEDEN- en BOVENKAMERS, KEUKEN, OPEN PLAATS, zeer ruime ZOLDERS, twee zeer groote verwulfde KELDERS en verdere Gemakken, staande en gelegen binnen Arnhem, in de Rijnstraat, Lett. C. No. 22, tusschen het Logement den [illegible] aan het Huis van *G. J. BELDER* ter andere zijde, waarin de Kooper eene aanzienlijke som der koopspenningen provisioneel kan gevestigd houden. — Dit Huis en Erve is Woensdag en Donderdag van elke week te zien, mits men vooraf bij den Eigenaar, de Heer *D. VELTERS VAN WAALWYK*, belet vrage.

De Notaris *P. A. VAN REES*, te Nijmegen; *qq.* zal op Woensdag den 7. September 1825, des voormiddags te *tien* ure, ten huize van *G. AALBERS*, te Huissen, publiek op hoogen doen inzetten en veertien dagen daarna finaal verkoopen:

*Tien* Perceelen onroerende goederen, bestaande in BOUWHOVEN, HUIZEN, BOUW- en WEILANDEN, te samen groot circa 72 bunders, gelegen onder Doornenburg, de *honderd* morgen, Hulhuizen en Gent, behoorende tot de Nalatenschap van wijlen *THEODORUS DAAMEN*, te Hulhuizen, breder bij billetten gespecificeerd.

Nadere Informatien zijn te bekomen, bij de Erven *DAAMEN*, te Hulhuizen, en ten Kantore van voornoemden Notaris.

Op een LANDGOED, nabij eene Geldersche Stad gelegen, wordt een GETROUWD PERSOON gevraagd, die het Snoeijen, Pooten en Aankweeken van alle soorten van Houtgewassen kundig is, en de Jagt en Visscherij mede verstaat.

Adres ter nadere informatie, in Persoon of met gefrankeerde Brieven, bij C. A. THIEME, te Arnhem, onder Lett. S.

*ONDERLING WEDUWEN-, WEEZEN- EN BEGRAVENIS-FONDS.*

De ondergeteekende brengt ter kennis van Heeren Correspondenten, Deelgenooten en Deelbegeerenden dezer Maatschappij, dat het met *Koninklijke goedkeuring*, onder zijne directie gevestigd Fonds, hetwelk sedert 6 Januarij ll., door welwillende medewerking van Heeren Commissarissen en Correspondenten in werking gekomen is, aanmerkelijk in Leden heeft toegenomen, en tot op dit oogenblik nog geene Weduwen of Weezen in deszelfs midden telt. — Dat wijders genoemde inrigting voortgaat op de minst kostbare wijze de deelneming aan *Gezonde Deelbegeerenden* aan te bieden, ten einde *Dezelve* in staat te stellen, om door een eenvoudig middel en kleine bijdrage, na hunnen dood, Vrouw en Kinderen bezorgd te hebben.

Amsterdam, den 27. Augustus 1825.

M. C. L. BRINKMAN, *Directeur.*

Het Kantoor op *den O. Z. Voorburgwal, tusschen de Hoogstraat en Prinsenhofsteeg*, N°. 36.

## P O S T W A G E N - B E R I G T.

*LOUIS VERMEULEN*, Ondernemer van de *Koninklijke Diligences* te Utrecht, berigt het Geëerd Publiek, dat het Z. M. heeft behaagd aan hem concessie te verleenen, om, in verband en uitbreiding met zijne reeds bestaande Diligence van Utrecht naar Zutphen, vice versa, eene Diligence tusschen Apeldoorn en Deventer, vice versa, aan te leggen, met welken nieuwen dienst aanvang zal worden gemaakt op *Donderdag* den 1. *September* 1825, zoo dat Heeren Reizigers gelegenheid vinden om des Maandags, Donderdags en Zaturdags, des morgens ten 9 ure, van Utrecht vertrekkende, des avonds nog voor 6 ure te Deventer en voor 7 ure te Zutphen aan te komen; en des Zondags, Dingsdags en Vrijdags, ten 6 ure, van Zutphen en ten half zeven uren van Deventer vertrekkende, des namiddags voor vier uren te Utrecht te arriveren. — Deze Diligence zal onmiddelijk correspondeeren met de thans bestaande Diligence, welke des morgens ten vier ure van Amsterdam vertrekt en ten half acht uren te Utrecht aankomt, en met die welke des namiddags ten half vijf uren van Utrecht door Leijden naar 's Hage en ten vijf uren naar Rotterdam en Amsterdam vertrekken. — Men zal dus in *eenen* dag, in het Zomersaisoen, van Amsterdam door Utrecht naar Deventer en Zutphen, en wederkeerig van daar door Utrecht naar Amsterdam, Rotterdam en door Leijden naar 's Hage kunnen reizen. — De prijzen der plaatsen voor Passagiers, zoo wel als die der Vrachtgoederen en Gelden, zijn zeer civiel gesteld, en men zal in dezen dienst eene allezins prompte bediening ondervinden.

De Kantoren dezer onderneming worden gehouden:
Te Amsterdam, bij *C. van der Horst*, op het Singel, bij het Konings Plein.
» Rotterdam, in den *Marechal de Turenne*, Zuidblaak.
» 's Hage, bij *D. Schröder*, Hooge Nieuwstraat.
» Utrecht, » den *Ondernemer*, in het Zutphensche Posthuis.
» Zutphen, » *L. Beek*, in de Keizers Kroon. En
» Deventer, » *J. ten Have*, in de Nieuwe Keizers Kroon; alwaar ook de Hamburger Wagen afrijdt en aankomt.

*LOISEAU*, is alhier gearriveerd met een fraai Assortiment SPADOZEN en BRUSSELSCHE MUTSEN. Staat met zijne Kraam op de Groote Markt, in de laatste rij.

*A. PEPPÉ*, van Rotterdam, heeft de eer het Publiek te berigten, dat hij met een aanzienlijk assortiment supra fijne LAKENS, SCHWALS en OMSLAGDOEKEN, op de Kermis te Arnhem is gearriveerd. — Staat met deszelfs Kraam op zijde van het Stadhuis; zullende dezelve aanstaanden Woensdag voor het eerst geopend worden.

Mdme *GOUTIER*, van Gent, die voorleden jaar over het Huis van den Kastelein *J. S. ARNAUD* heeft gestaan, heeft de eer de Dames bekend te maken, dat zij nu is geplaatst op de Groote Markt, over het Gouverments-Gebouw, met allerhande soorten van Mode-Goederen, als: HOEDEN, CORNETTEN, CHEMISETTEN, VOILES, KANTEN, DOEKEN, KRAGEN, gekleede MUTSEN, TOERTJES, en zoo voorts.

Arnhem, den 29. Augustus 1825.

Mdme GOUTIER.

*S. A. VAN MINDEN*, Weverstraat No. 44, te Arnhem, zal gedurende deze Kermis tot verminderde prijzen zijne voorhanden hebbende GOEDEREN verkoopen, en heeft ontvangen een allerschoonst Assortiment SHAWLS en OMSLAGDOEKEN, van onderscheidene Kwaliteiten en naar den laatsten smaak. Gevende hiervan berigt aan het Geëerde Publiek, zich in deszelfs aandacht aanbevelende.

## ZONDER WEERGA.

Het geëerde Publiek wordt berigt, dat alhier is gearriveerd en gedurende de Kermis zal te bezigtigen zijn een WONDER DER NATUUR, bestaande in een Persoontje, genaamd *SIMON PAAP*, geboren van Zandvoort, aan Zee, dewelke voor 18 jaren nog eens de eer heeft gehad alhier zijn Persoon aan het Publiek te vertoonen, en dien tijd met veel bewondering is beschouwd; daar het gerucht zich verspreid heeft, dat de Heer *SIMON PAAP* overleden zoude zijn, zoo acht hij zich verpligt zijne aankomst alhier te doen adverteeren, om zijne geëerde Begunstigers daardoor dit denkbeeld te ontnemen. Hij is nu 36 jaren oud en zijne lengte is niet meer dan 28 duim, zijne zwaarte is 14½ Nederl. Ponden. Hij spreekt, leest en schrijft drie onderscheidene Talen, namelijk, de Hollandsche, Engelsche en Fransche.

Daar bij de eer heeft gehad zich aan verscheidene Hoven te laten bezigtigen en de bewondering der Monarchen heeft weggedragen, zoo wel omtrent zijne bijzondere geestvermogens, als over zijne kleinheid en welgemaaktheid van zijn Persoon, kunnende hij zich beroemen, de kleinste Persoon te zijn, zoo wel van het Vrouwelijke als Mannelijke geslacht, dewelke in geheel Europa te vinden is. — De plaats der Voorstelling is op de St. Jans Plaats, in eene Tent, alwaar de Schilderij van zijn persoon voorhangt.

NB. De Heer *S. Paap* laat zich ook op besloten Gezelschappen ontbieden, mits men daarvan vooraf kennis geve.

Arnhem, den 29. Augustus 1825.

## *NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPY.*

Bepaling van den WEKELYKSCHEN DIENST van de Stoombooten, tusschen de Steden *Rotterdam*, *Nijmegen*, *Dusseldorp*, *Keulen* en tusschen beiden gelegen plaatsen, gedurende de maand *Augustus*:

Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*:
Elken Dingsdag, des morgens ten 7 ure.
Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*, *Dusseldorp* en *Keulen*:
Elken Donderdag, des morgens ten 7 ure.
Van *Nijmegen* naar *Dusseldorp* en *Keulen*:
Elken Vrijdag, des morgens ten 4 ure.
Van *Dusseldorp* naar *Keulen*:
Elken Zaturdag, des morgens ten 8 ure.
Van *Keulen* naar *Dusseldorp*, *Nijmegen* en *Rotterdam*:
Elken Zondag, des morgens ten 8 ure.
Van *Dusseldorp* naar *Nijmegen* en *Rotterdam*:
Elken Zondag, des morgens ten 10 ure.
Van *Nijmegen* naar *Rotterdam*:
Elken Maandag en Woensdag, des morgens ten 9 ure.

*A R N H E M.*

# De Tandmeester
# LEHMAN JOSEPH SON,

Zal, van Maandag den 28. Augustus tot Zaturdag den 3. September, ten huize van *ROBERT*, in de *Kroon* te Arnhem, over alle gebreken der TANDEN te spreken of te ontbieden zijn.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.